

**УХВАЛА
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Касьяненко Бориса Павловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 8 Закону України „Про судовий збір“ у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“, частини першої, пункту 6 частини другої статті 36 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“, частини п'ятої статті 403 Цивільного процесуального кодексу України

Київ
2 вересня 2025 року
№ 103-1(І)2025

Справа № 3-60/2025(120/25)

Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Філюка Петра Тодосьовича – головуєчого,
Кичуна Віктора Івановича – доповідача,
Олійник Алли Сергіївни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Касьяненко Бориса Павловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 14, ст. 87) у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX (Голос України, 2025 р., 15 липня), частини першої, пункту 6 частини другої статті 36 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545), частини п'ятої статті 403 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Кичуна В.І. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Касьяненко Б.П. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність: частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 24, частині другій статті 55, частині першій, пункту 1 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) статтю 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI (далі – Закон № 3674) у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX (далі – Закон № 4508); частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 24, частинам другій, шостій статті 55, частині першій, пункту 1 частини другої статті 129 Конституції України (конституційність) частину першу, пункт 6 частини другої статті 36 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (далі – Закон № 1402), частину п'яту статті 403 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Відповідно до статті 8 Закону № 3674 у редакції до внесення змін Законом № 4508 „1. Враховуючи майновий стан сторони, суд може своєю ухвалою за її клопотанням відстрочити або розстрочити сплату судового збору на певний строк, але не довше ніж до ухвалення судового рішення у справі за таких умов:

1) розмір судового збору перевищує 5 відсотків розміру річного доходу позивача – фізичної особи за попередній календарний рік; або

2) позивачами є:

а) військовослужбовці;

б) батьки, які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю, якщо інший з батьків ухиляється від сплати аліментів;

в) одинокі матері (батьки), які мають дитину віком до чотирнадцяти років або дитину з інвалідністю;

г) члени малозабезпеченої чи багатодітної сім'ї;

г) особа, яка діє в інтересах малолітніх чи неповнолітніх осіб та осіб, які визнані судом недієздатними чи дієздатність яких обмежена; або

3) предметом позову є захист соціальних, трудових, сімейних, житлових прав, відшкодування шкоди здоров'ю.

2. Суд може зменшити розмір судового збору або звільнити від його сплати на підставі, зазначеній у частині першій цієї статті“.

Статтею 36 Закону № 1402 визначено, що Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України, який забезпечує сталість та єдність судової практики у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом (частина перша); Верховний Суд „забезпечує однакове застосування норм права судами різних спеціалізацій у порядку та спосіб, визначені процесуальним законом“ (пункт 6 частини другої).

Згідно зі статтею 403 Кодексу суд, який розглядає справу в касаційному порядку у складі колегії або палати, має право передати справу на розгляд Великої Палати Верховного Суду, якщо дійде висновку, що справа містить виключну правову проблему і така передача необхідна для забезпечення розвитку права та формування єдиної правозастосовчої практики (частина п'ята).

Аргументуючи неконституційність оспорюваних приписів Закону № 3674 у редакції до внесення змін Законом № 4508, Закону № 1402 та Кодексу, Касьяненко Б.П. посилається на окремі приписи Конституції України, Закону № 3674 у редакції до внесення змін Законом № 4508, Закону № 1402, Кодексу, Закону України „Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини“, Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Всесвітню декларацію людських прав 1948 року, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 року,

практику Європейського суду з прав людини, постанови Верховного Суду, а також на судові рішення у своїх справах.

2. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77); Конституційний Суд України відмовляє у відкритті конституційного провадження, визнавши конституційну скаргу непринятною, якщо зміст і вимоги конституційної скарги є очевидно необґрунтованими (частина четверта статті 77).

За змістом статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ підставами для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є, зокрема, звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом; неприйнятність конституційної скарги; наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги (пункти 1, 4, 6).

Аналіз матеріалів конституційної скарги свідчить, що приписи частини першої, пункту 6 частини другої статті 36 Закону № 1402 Верховний Суд в ухвалах від 18 лютого 2025 року, від 5 березня 2025 року не застосовував, а тому Касьяненко Б.П. не можна вважати належним суб'єктом права на конституційну скаргу в цій частині.

Отже, є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в частині перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) приписів частини першої, пункту 6 частини другої статті 36 Закону № 1402 згідно з пунктом 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

Касьяненко Б.П. просить перевірити на відповідність Конституції України, зокрема, частину першу статті 8 Закону № 3674 у редакції до внесення змін Законом № 4508, проте Конституційний Суд України вже визнав її конституційною у своєму Рішенні від 20 січня 2025 року № 2-р(П)/2025, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі у цій частині відповідно до пункту 6 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета.

З аналізу конституційної скарги убачається, що Касьяненко Б.П. не навів обґрунтування невідповідності Конституції України частини другої статті 8 Закону № 3674 у редакції до внесення змін Законом № 4508, частини п'ятої статті 403 Кодексу.

Отже, конституційна скарга в цій частині не відповідає вимогам частини першої, пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Касьяненка Бориса Павловича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої, пункту 6 частини другої статті 36 Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII на підставі пункту 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб’єктом; частини першої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX на підставі пункту 6 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – наявність рішення Конституційного Суду України щодо того самого предмета конституційної скарги; частини другої статті 8 Закону України „Про судовий збір“ від 8 липня 2011 року № 3674–VI у редакції до внесення змін Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення порядку розподілу судових витрат та судового збору“ від 18 червня 2025 року № 4508–IX, частини п’ятої статті 403 Цивільного процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**